

Таким чином, у процесі управління дебіторською заборгованістю менеджмент підприємства повинен реалізовувати кредитну політику так, щоб, максимізувавши прибуток і рентабельність капіталу, підтримувати ліквідність підприємства у межах нормативних значень. Для цього необхідно постійно контролювати динаміку обсягів і структуру дебіторської заборгованості. У той же час, керівники підприємства повинні удосконалювати в цілому механізм управління, спрямовуючи його на оптимізацію розмірів, термінів погашення та підвищення якості дебіторської заборгованості в напрямку зменшення частини сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості.

Література

1. *Бланк И.А.* Финансовый менеджмент: Учебный курс. — 2-е изд. / И. А. Бланк. — К.: Эльга, Ника-Центр, 2006. — 656 с.
2. *Білик М. Д.* Фінансовий аналіз : навч. посібн. / М. Д. Білик. — К. : КНЕУ, 2005. — 592 с.
3. *Сліпачук О.* Управління дебіторською заборгованістю/ О. Сліпачук // Контроль. — 2010. — № 1. — С. 37—48.
4. *Нашкерська М.М.* Управління дебіторською заборгованістю у структурі оборотного капіталу підприємства / М. М. Нашкерська // Вісник НУ «Львівська політехніка». — 2009. — № 4. — С. 136—140.
5. *Лищенко О. Г.* Аналіз дебіторської заборгованості у системі управління підприємством / О. Г. Лищенко // Економічні науки. — 2011. — № 9. — С. 25—28.

Казмірчук А.О., студент ОЕФ, 5 курсу,
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — **Гордієнко Л.П.**, асистент кафедри
обліку підприємницької діяльності

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПРОБЛЕМАТИКА

Сучасне формування ринкових відносин в Україні характеризується значним уповільненням платіжного обігу, що спричиняє збільшення дебіторської заборгованості. Така економічна ситуація в країні вимагає переглянути системи обліку дебіторської заборгованості, щоб уникнути проблем з несплатою у майбутньому.

Дебіторська заборгованість згідно П(С)БО 10 — це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [1]. Керуючись вимогами до П(С)БО 10 підприємства у бухгалтерському обліку повинні відображати інформацію про дебіторську заборгованість окремо за двома видами, як зображено на рис. 1.

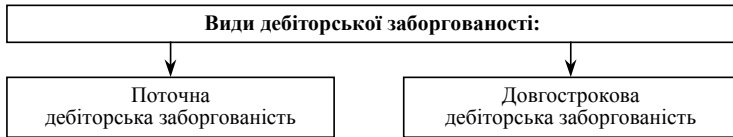

Рис. 1. Види дебіторської заборгованості за П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»

Актуальність даного питання обумовлена тим, що дебіторська заборгованість погіршує фінансовий стан підприємства, який у свою чергу сприяє відтоку грошових потоків і відверненням їх з господарського обороту, та призводить до уповільнення темпів виробництва і результативних показників діяльності підприємства. У свою чергу неконтрольоване зростання дебіторської заборгованості призводить до неплатоспроможності підприємства, а отже зменшує рівень ділової активності.

Серед основної проблематики існуючої системи обліку дебіторської заборгованості на підприємствах можна визначити:

1. Невчасна сплата та відсутність чіткого механізму деталізації різних форм дебіторської заборгованості;
2. Необхідність змін у системі реєстрів аналітичного та синтетичного обліку дебіторської заборгованості. Оскільки сьогодні облік дебіторської та кредиторської заборгованостей ведеться в одному реєстрі — журналі № 3. Однак, на думку багатьох фахівців, це зовсім різні об'єкти бухгалтерського обліку, які лише частково пов'язані між собою, відповідно і обліковувати їх потрібно в різних реєстрах;
3. Розробка оптимального управління дебіторської заборгованості на підприємстві та її виконання;
4. Актуальність і якість інформації про стан розрахунків з дебіторами, що формується на базі даних бухгалтерського обліку конкретних суб'єктів господарювання;
5. Відсутність і недостатність вивчення обліку сумнівних боргів, зокрема резерву на їх покриття з метою зближення бухгалтерського та податкового обліку;
6. Застосування не вітчизняних, а іноземних методів аналізу дебіторської заборгованості [2].

Однак, нині існує багато недосліджених питань з даної теми і сучасні умови господарювання вимагають вирішення ряду складних облікових проблем. На процеси проблематики зростання дебіторської заборгованості впливає як облікова політика підприємства у розрахунках з покупцями та замовниками, так і економічна ситуація в країні, що зображено на рис. 2.

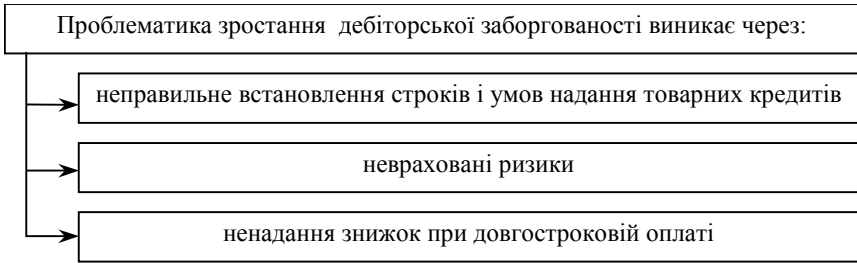

Рис. 2. Причини зростання дебіторської заборгованості

При розгляді сучасних підходів до обліку дебіторської заборгованості можна виявити низку проблем. Для їх вирішення можна запропонувати методику класифікації дебіторської заборгованості, що дає можливість здійснювати порівняльний аналіз варіантів групування розрахунків з дебіторами за класифікаційними ознаками з метою розробки різних типів класифікації [3]. Згідно з такою методикою класифікацію дебіторської заборгованості слід проводити у такій послідовності: визначення мети, формулювання завдань, конкретизування користувачів інформації, вибір ознаки класифікації, визначення пріоритетних принципів, надання переліку можливих типів класифікації, вибір оптимального типу, групування дебіторської заборгованості за обраним типом. Одним з шляхів покращення обліку дебіторської заборгованості можна вважати цифровий аналіз як засіб контролю, законності та вірогідності господарських операцій, пов'язаних з дебіторською заборгованістю. Використання цього аналізу дозволяє виявити факти шахрайства, неефективної кредитної та інкасаційної політики, помилок у бухгалтерському обліку [4]. Також, для покращення обліку дебіторської заборгованості використовуються аналітичні моделі, зміст яких полягає в оцінюванні рівня платоспроможності дебітора на основі розроблених критеріїв рівня неплатоспроможності, за результатами якого списують дебіторську заборгованість покупців і відображають списані суми як сумнівний борг.

Підсумовуючи викладене, щодо сучасних наукових підходів з обліку дебіторської заборгованості виявлено ряд недоліків, які потребують уточнення, а саме вузьке змістовне спрямування та відсутність комплексного підходу під час визначення зазначеного поняття. Для підвищення ефективності роботи та розвитку підприємства зацікавлені прискорювати платежі дебіторів шляхом укладення договорів факторингу. Як елемент для вдосконалення системи обліку дебіторської заборгованості можна рекомендувати: надання знижок при передоплаті, для постійних клієнтів акції «1+1=3», розвиток виробництва для уніфікації продуктів, чітке розмежування дебіторської та кредиторської заборгованості в системі 1С: Бухгалтерія та формування ефективної стратегії управління дебіторською заборгованістю.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Затверджено Наказом Міністерства фінансів України № 237 від 08.10.99.
2. *Коблянська О.І.* Методологічні аспекти обліку та аудиту дебіторської заборгованості // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. — 2008. — № 77–78. — С. 28–34.
3. *Москалюк Г.О.* Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрямки удосконалення і розвитку / Г.О. Москалюк // Ефективна економіка. — 2013. — № 4. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>.
4. *Скорба О.А.* Регулювання обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці // Економіст. — 2009. — № 11. — С. 50–56.

Камінська Я.В., студент ОЕФ, 5 курсу,
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Головка Т.В., к.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Постановка проблем обліку дебіторської заборгованості є досить актуальним завданням, адже у процесі фінансово-госпо-